

Lehdistötiedote

Luxemburg, 23. tammikuuta 2023

Tarkastajat tutkivat, kuinka oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen turvataan EU:n rahoituksen yhteydessä

Euroopan tilintarkastustuomioistuin on aloittamassa tarkastusta, jossa arvioidaan, onko Euroopan komissio suojannut tehokkaasti EU:n taloudellisia etuja oikeusvaltion periaatteiden rikkomiselta jäsenvaltioissa. Tarkastajat aikovat tutkia keinot, joilla EU:n toimeenpanovallan käyttäjä on varmistanut, että EU:n rahakirstut avautuvat jäsenvaltioille ainoastaan silloin, kun nämä noudattavat oikeusvaltioperiaatetta. Tarkastuksessa keskitytään EU:n koheesiopolitiikkaan sekä koronapandemiasta elpymiseen tarkoitettuun rahoitukseen.

“Oikeusvaltioperiaatteen loukkauksilla, kuten sillä, että korruptiotapauksia ei tutkita kunnolla tai että oikeuslaitoksen riippumattomuuteen liittyy puutteita, voi olla huomattavia taloudellisia seurauksia EU:ssa. Loukkaukset voivat johtaa myös siihen, että EU-varoja käytetään jäsenvaltioissa väärin”, toteaa tarkastuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Annemie Turtelboom. “Tulevassa tarkastuksessa selvitetään etenkin koheesio- ja elpymisrahoituksen osalta, onko komissio hyödyntänyt tuloksetta tavalla välineitä, jotka sillä on käytössään EU:n talousarvion suojaamiseksi oikeusvaltioperiaatteen rikkomiselta.”

Oikeusvaltioperiaate on yksi EU:n perusarvoista. Sen mukaan lainsäädännön on koskettava kaikkia yhteiskunnan jäseniä yhtäläisesti, oikeuslaitoksen on toimittava riippumattomasti ja puolueettomasti ja yhteiskunnassa on sovellettava vallanjoon periaatetta. EU on kehittänyt yhdistelmän oikeudellisia, taloudellisia ja seurantaan tarkoitettuja välineitä ja muita mekanismeja, joilla valvotaan oikeusvaltioperiaatteen noudattamista EU:n jäsenvaltioissa. Yhdistelmä käsittää yhteistyö- ja seurantamekanismin, rikkomusmenettelyt sekä vuotuiset oikeusvaltioraportit. Lisäksi EU sopi vuonna 2020 ehdollisuussäännöistä, joilla suojataan EU:n kaikkien talousarviovarojen moitteetonta hoitoa. Kyseisissä säännöissä vaaditaan EU:lta saadun rahoituksen keskeyttämistä, vähentämistä tai rajoittamista tietyin edellytyksin silloin, kun jäsenvaltio on toiminut vastoin oikeusvaltioperiaatetta. Tällaisia suojatoimenpiteitä on toistaiseksi käytetty vain Unkarin kohdalla (joulukuussa 2022). Niiden seurauksena aiotaan keskeyttää 55 prosenttia rahoituksesta, joka Unkarin on ollut määrä saada kolmen EU:n koheesiopolitiikan ohjelman kautta. Koheesiopolitiikan varoja ja elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevissa varainhoitosäännöksissä säädetään lisätoimista, joilla voidaan suojata oikeusvaltioperiaatetta. Elpymis- ja palautumistukiväline muodostaa leijonanosuuden EU:n elpymispaketista.

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen ennakkoesittelyn keskeiset tiedot. Ennakkoesittely löytyy kokonaisuudessaan sivustolta www.eca.europa.eu

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Tarkastuksessa keskitytään kolmeen eri osa-alueeseen, joiden avulla EU:n taloudellisia etuja suojataan oikeusvaltioperiaatteen rikkomiselta: EU:n ehdollisuusasetuksen soveltaminen komissiossa, vuosien 2021–2027 koheesipolitiikan varoja koskevat säännöt sekä elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä sovellettavat säännöt.

Tarkastus kattaa komission toiminnan kuudessa maassa eli Bulgariassa, Kreikassa, Italiassa, Unkarissa, Puolassa ja Romaniassa.

Taustaa

Euroopan komission vastuulla on havaita mahdollinen oikeusvaltioperiaatteen rikkominen jäsenvaltioissa sekä puuttua kyseisiin tapauksiin. Jäsenvaltioiden hallituksista koostuvan EU:n neuvoston tehtävänä on hyväksyä suojatoimenpiteet, joita komissio ehdollisuusasetuksen nojalla ehdottaa. Neuvoston on lisäksi hyväksyttävä väli- ja kokonaistavoitteet toimille, joiden tarkoituksena on korjata ilmenevät puutteet elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä. Komissio voi myös estää koheesiorahastosta maksettavat korvaukset, jos oikeusvaltioperiaatetta ei noudateta. Lisäksi Euroopan parlamentti voi käsitellä oikeusvaltioperiaatteen liittyviä asioita vuotuisessa menettelyssä, jossa päätetään, myönnetäänkö komissiolle vastuuvapaus EU:n talousarvion toteuttamisesta (ns. vastuuvapausmenettely).

EU:n pitkän aikavälin talousarviosta myönnettävä rahoitus on 1 211 miljardia euroa vuosina 2021–2027. Tästä määrästä 361 miljardia euroa on peräisin koheesipolitiikan rahastoista. Lisäksi Next Generation EU -rahoituspaketista asetetaan EU-maiden saataville 807 miljardia euroa vuosina 2021–2026. Tästä määrästä 724 miljardia euroa kanavoidaan elpymis- ja palautumistukivälineen kautta.

Tarkastuksen ennakkoesittely 01/2023 *The rule of law and the Commission's action to protect the EU's financial interests in the cohesion policy and the RRF* löytyy englanninkielisenä [tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolta](#). Tarkastusten ennakkoesittelyt perustuvat ennen tarkastustehtävän aloittamista suoritettuun valmistelutyöhön. Niissä ei esitetä tarkastushavaintoja, johtopäätöksiä tai suosituksia. Tarkastuskertomus aiheesta on määrä julkaista noin vuoden kuluttua.

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502